

dr inż. Halina Kocek
Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE
przy Instytucie Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze

7. Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego UE.

7. Program Ramowy jest największym publicznym funduszem badań i rozwoju w świecie, o rocznym budżecie wynoszącym ok. 7 miliardów €. 34 kraje, w tym Polska, wnoszą do budżetu programu wkład, który jest proporcjonalny do wielkości ich PKB. Poziom finansowania dla poszczególnych krajów niezależny jest od wniesionego udziału. Natomiast jego wielkość odpowiada ilości projektów zaakceptowanych do realizacji, w ramach ogłaszanych konkursów. Program realizowany jest w latach 2007-2013, tak więc, w tym samym okresie co Fundusze Strukturalne. Stwarza to możliwość tworzenia takiej inżynierii finansowej projektów, która pozwoli na uzyskanie dofinansowania na realizację poszczególnych elementów projektów poprzez różne źródła finansowania.

W ramach konkursów, o dofinansowanie projektów mogą ubiegać się wszystkie podmioty prawne posiadające osobowość prawną utworzone w 27 krajach członkowskich Unii Europejskiej, które zaangażowane są w badania lub rozpowszechnianie i zastosowanie rezultatów badań. Program jest otwarty również dla wszystkich podmiotów prawnych pochodzących z krajów stowarzyszonych z programem, które mają takie same prawa jak partnerzy pochodzący z krajów członkowskich UE.

7. Program Ramowy składa się z czterech programów szczegółowych, odpowiadających głównym celom polityki Unii Europejskiej i wyznaczonych przez Strategię Lizbońską.

1. Współpraca - szeroki zakres działań badawczych prowadzonych w ramach współpracy międzynarodowej. Dofinansowywane są prace badawcze, których celem jest stworzenie na poziomie europejskim nowej wiedzy, technologii lub produktu. Główne dziedziny badań oraz ich cele zostały określone z pomocą Europejskich Platform Technologicznych. Mają one poprzez gospodarkę opartą na wiedzy, zapewnić przyszły wzrost gospodarczy, konkurencyjność i zrównoważony rozwój Europy.

Program obejmuje następujące Priorytety Tematyczne:

- Zdrowie
- Żywność, rolnictwo, rybołówstwo i biotechnologię
- Technologie informacyjne i komunikacyjne
- Nanonauki, nanotechnologie, materiały i nowe technologie produkcyjne
- Energia
- Środowisko (łącznie ze zmianami klimatycznymi)

- Transport (łącznie z aeronautyką)
- Nauki społeczno-ekonomiczne i humanistyczne
- Przestrzeń kosmiczna
- Bezpieczeństwo

2. Pomysły - wspieranie inicjowanych przez wybitnych naukowców pionierskich badań podstawowych, często ryzykownych lub znajdujących się na granicy wiedzy, we wszystkich dziedzinach nauki i technologii, łącznie z inżynierią, naukami społeczno-ekonomicznymi i humanistycznymi. Projekty realizowane są przez indywidualne krajowe lub ponadnarodowe zespoły badawcze.

3. Ludzie - program kierowany jest przede wszystkim do osób wybierających karierę naukową. Ma on na celu zachęcenie europejskich naukowców do pozostania w Europie, wzmocnienie potencjału ludzkiego, przyciąganie badaczy z całego świata, zainteresowanie młodych ludzi karierą naukową. Program Ludzie wspiera mobilność międzynarodową i międzysektorową, które są kluczowymi dla rozwoju kariery naukowej. Mają one również duże znaczenie dla rozwoju transferu wiedzy między państwami oraz kreowania gospodarki opartej na wiedzy.

4. Możliwości - program ma na celu stymulację możliwości w zakresie badań i innowacji w całej Europie i zapewnienie ich optymalnego wykorzystania. Wspierane są: inicjatywy wykorzystujące i rozwijające istniejący w Europie potencjał w zakresie badań i innowacji poprzez wzmocnienie możliwości innowacyjnych MŚP oraz ich zdolności do wykorzystywania wyników prac badawczych; rozwój regionalnych klastrów badawczych; rozwój dostępnego potencjału badawczego we wspólnotowych regionach konwergencji i regionach najbardziej oddalonych; optymalizacja wykorzystania i rozwoju europejskich infrastruktur badawczych; zbliżenie nauki i społeczeństwa w celu harmonijnego zintegrowania nauki i technologii ze społeczeństwem europejskim oraz rozwijanie współpracy międzynarodowej z krajami trzecimi.

Możliwości rozwoju firm poprzez projekty 7.Programu Ramowego.

Skład i wymagania odnośnie konsorcjum składających wnioski projektowe określone są w warunkach ogłaszanych konkursów.

Projekty badawczo - rozwojowe w ramach programu Współpraca realizowane są przez międzynarodowe konsorcja. Efektem realizowanych projektów jest stworzenie - na poziomie europejskim - nowej wiedzy, technologii lub produktu. Jednak bardzo istotnym, a czasami wręcz koniecznym dla zaakceptowania wniosku projektowego, jest udział małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w realizacji projektu. Takie wymagania wynikają z faktu, że to właśnie MŚP stanowią podstawę dla skutecznego wdrażania Strategii Lizbońskiej – Gospodarka oparta na wiedzy – w zakresie podnoszenia konkurencyjności i rozwijania innowacyjności gospodarki, a tym samym wzrostu gospodarczego oraz wzrostu zatrudnienia. Dlatego też założono, że przynajmniej 15% środków finansowych przeznaczonych na program Współpraca zostanie pozyskane przez MŚP.

W zależności od wnioskowanego dofinansowania i okresu realizacji dostępne są:

1. Projekty badawcze o małej lub średniej skali, o dofinansowaniu z KE do 4mln €
2. Projekty integrujące o dużej skali, o dofinansowaniu z KE powyżej 4mln €

MŚP oraz duże firmy, dysponujące odpowiednim potencjałem, mogą uczestniczyć w powyższych projektach jako wykonawcy działań dotyczących badań i rozwoju technologii lub jako końcowi użytkownicy wyników badań, rezultatów projektu.

Jednocześnie w programie Możliwości w ramach "Działań na rzecz MŚP" istnieje możliwość uzyskania wsparcia przez MŚP, które dostrzegają potrzebę dalszego rozwoju i wprowadzania innowacji, a nie posiadają własnego zaplecza badawczego. Finansowane są usługi, które na ich rzecz będą wykonywać jednostki badawczo-naukowe lub też firmy prowadzące działalność badawczo-rozwojową. W ramach powyższych Działań dostępne są:

1. Badania na rzecz MŚP
Wykonywane przez instytucje badawcze dla potrzeb grup MŚP z różnych krajów europejskich.
2. Badania na rzecz izb gospodarczych i stowarzyszeń MŚP
Wykonywane przez instytucje badawcze na rzecz stowarzyszeń lub grup przemysłowych w dziedzinach i tematach interesujących duże sektory i środowisko MŚP.

Badania na rzecz MŚP

Wsparcie mają możliwość uzyskać MŚP wykazujące potrzebę wykonania badań odnośnie nowych/ulepszonych produktów, procesów lub usług, a nieposiadające odpowiedniego zaplecza badawczego. Wsparcie to może dotyczyć:

- MŚP o każdej skali technologii,
- MŚP działających w tradycyjnych sektorach,
- MŚP działających w sektorach wysokich technologii.

Realizowane projekty obejmują cały zakres tematyczny z obszaru nauki i technologii.

Jednocześnie należy podkreślić, że własność wszystkich rezultatów projektu i praw własności intelektualnej należy do MŚP, chyba że, zostanie wypracowane inne porozumienie, które np. umożliwi MŚP zmniejszenie kosztów ponoszonych na realizację projektu.

Wymagany minimalny skład konsorcjum, to:

- Trzy niezależne MŚP – uczestnicy, działające w trzech różnych krajach członkowskich UE lub stowarzyszonych z 7.PR.
- Dwie instytucje naukowo badawcze - wykonawcy, instytucje niezależne od pozostałych uczestników, mogą to również być MŚP prowadzące działalność badawczo-rozwojową.

Dodatkowo mogą uczestniczyć inne przedsiębiorstwa lub użytkownicy końcowi wnoszący konkretny wkład/rozwiązanie konkretnych problemów/zaspokojenie konkretnych potrzeb MŚP, pod warunkiem, że nie pełnią dominującej roli.

Koordynatorem realizowanego projektu może być zarówno MŚP jak i jednostka badawcza.

Okres realizacji projektów wynosi od 1 roku do 2 lat, a ich budżet 0,5 – 1,5 mln €.

Poziom dofinansowania prze KE realizowanych działań:

- Badania i technologiczny rozwój / innowacje - działania bezpośrednio ukierunkowane na tworzenie nowej wiedzy, nowych technologii i produktów. Działania MŚP skupią się na testowaniu i ocenie rezultatów projektu celem dalszego wykorzystania ich - do 50%, **podmioty publiczne non profit, jednostki B+R oraz MŚP do 75%**

- Demonstracyjne - sprawdzenie nowych technologii, które oferują potencjalne zyski, jeżeli nie mogą być bezpośrednio skomercjalizowane, testowanie produktów i procesów, prototypy - do 50%
- Inne określone działania, które ułatwią MŚP korzystanie z rezultatów badań, szkolenia i rozpowszechnianie informacji o projekcie oraz prawidłowe zarządzanie realizacją projektu - do 100%

Maksymalne dofinansowanie KE ograniczone jest do wartości 110% całkowitej kwoty podwykonawstwa w zakresie działań badawczo-rozwojowych i demonstracji, przeznaczonej dla wykonawców badań.

Należy podkreślić, że w ramach projektów istnieje również możliwość rozliczania kosztów pośrednich, i tak:

- Rzeczywistych kosztów pośrednich, dla instytucji posiadających system księgowości analitycznej pozwalający na szczegółową alokację kosztów.
- Ryczałtowej stawki kosztów pośrednich, 20% wszystkich kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów podwykonawstwa.
- Ryczałtowej stawki kosztów pośrednich, 60% wszystkich kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów podwykonawstwa. Dla projektów z konkursów zamkniętych po 31.12.2009 - 40% .

Ten sposób rozliczania dostępny jest dla podmiotów publicznych o charakterze niezarobkowym, szkół średnich i wyższych, jednostek badawczych oraz MŚP, które nie mają możliwości obliczenia realnych kosztów pośrednich związanych z realizacją działań badawczych, rozwojowych oraz demonstracyjnych w projekcie.

Badania na rzecz izb gospodarczych i stowarzyszeń MŚP

Projekty tego typu inicjowane są przez stowarzyszenia MŚP, które zlecają badania zewnętrznym instytucjom sektora badawczo-rozwojowego. Mogą one dotyczyć:

- Pomocy w opracowaniu rozwiązań technicznych wspólnych problemów dla dużej liczby MŚP, w określonych branżach lub segmentach procesu wytwarzania wartości
- Opracowania nowych lub spełnienie aktualnych norm i standardów europejskich
- Spełnienia wymogów zawartych w przepisach prawa odnośnie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska

Projekty obejmują cały zakres tematyczny z obszaru nauki i technologii.

Wymagany minimalny skład konsorcjum, to:

- Co najmniej 3 niezależne stowarzyszenia/grupy MŚP działające w trzech różnych państwach członkowskich UE lub krajach stowarzyszonych z 7.PR

lub

- 1 stowarzyszenie/grupa MŚP działające w państwie członkowskim UE lub kraju stowarzyszonym z 7.PR, do którego należą, co najmniej dwie niezależne osoby prawne utworzone w dwóch różnych państwach
- Co najmniej 2 wykonawców działań badawczo-rozwojowych niezależnych od wszystkich pozostałych uczestników

- Konieczny jest udział 2 – 5 MŚP z dwóch różnych krajów, gwarantujących, że wyniki projektu będą odpowiadać na potrzeby MŚP i mogą zostać wykorzystane w większej liczbie MŚP

Okres realizacji projektów wynosi od 2 do 3 lat, a ich budżet 1,5 – 4 mln €.

Dofinansowanie jest na takim samym poziomie jak w przypadku Badań na rzecz MŚP.

Firmy mogą również rozwijać technologie poprzez udział w działaniu Partnerstwa i ścieżki rozwoju pomiędzy przemysłem a środowiskiem akademickim w ramach Programu Mobilność. Działanie to służy wzrostowi mobilności międzysektorowej oraz zapewnia transfer wiedzy w wyniku programów współpracy jednostek akademickich i przemysłu, w tym MŚP, z uwzględnieniem tradycyjnych branż produkcyjnych. W ramach projektów o charakterze badawczym następuje wzajemna wymiana pracowników (naukowców, menadżerów, techników) pomiędzy przedsiębiorstwem a instytucją naukową. Dodatkowo można przyjmować doświadczonych naukowców spoza instytucji partnerskich celem transferu wiedzy lub szkoleń, organizować warsztaty i konferencje.

Firmy rozwijające swój potencjał poprzez współpracę w ramach klastrów regionalnych mogą uzyskać wsparcie w ramach działania Regiony Wiedzy w Programie Możliwości. W wyniku realizowanych projektów, we współpracy z regionami rozwiniętymi spełniającymi rolę "mentora", mogą zostać opracowane wspólne analizy planów badawczych klastrów regionalnych i wypracowane zestawy instrumentów służących zastosowaniu w konkretnych działaniach badawczych.

Materiały informacyjne oraz dokumenty konieczne do prawidłowego przygotowania wniosku projektowego.

Zaproszenie do składania wniosków (Calls for proposals), Komisja Europejska ogłasza w Dzienniku Urzędowym i serwisie CORDIS (www.cordis.lu), z reguły na 3 miesiące przed datą zamknięcia konkursu.

Pod adresem każdego z konkursów na stronie CORDIS-a, w Information Package, dostępne są wszystkie informacje i dokumenty niezbędne do prawidłowego przygotowania wniosku projektowego:

- Call Fiche - ogłoszenie konkursu wraz z opisem szczegółowych wymagań
- Work Programme (Program Pracy): opis celów, zasad i budżetu priorytetu, tematów jak również planowanych przyszłych konkursów
- Guide for Applicants (Przewodnik dla wnioskodawców), tak jak wniosek projektowy składający się z 2 części:
  - Część A – zawiera formularze "administracyjne" odnośnie ogólnych danych i informacji dotyczących projektu oraz partnerów i instrukcję poprawnego wypełnienia formularzy
  - Część B – zawiera opis merytorycznej zawartości wniosku projektowego, która jest wymagana przez KE dla danego konkursu
- Dodatkowe instrukcje lub informacje, jeżeli konieczne są dla danego konkursu

Wnioski projektowe o dofinansowanie ze środków 7.PR przesyła się do KE wyłącznie drogą elektroniczną (on-line) za pomocą systemu EPSS - Electronic Proposal Submission, dostępnego ze strony danego konkursu.

Na etapie składania wniosku nie są wymagane żadne podpisy.

Należy podkreślić, że 7.Program Ramowy różni się od poprzednich programów znaczącym uproszczeniem zasad uczestnictwa. Dotyczy to całego cyklu finansowania, łącznie z uproszczeniem systemów finansowania, zasad i procedur administracyjnych oraz finansowych, jak również czytelności i przystępności dokumentów dla uczestników.

Potencjalni uczestnicy projektów w ramach 7.PR mogą uzyskać pełną informację oraz pomoc w przygotowaniu wniosków projektowych w Punktach Kontaktowych działających w naszym województwie:

Politechnika Śląska - Katarzyna Markiewicz-Śliwa, tel. 032 237 2092, e- mail: rpk@polsl.pl

Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla - Halina Kocek, tel. 032 271 0041, e- mail: kocek@ichpw.zabrze.pl.

Zapraszamy do współpracy - Razem łatwiej